

ЗАСТОСУНКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЗАНЯТТЯХ МОРСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Афанасієвська І. О.

*Херсонська державна морська академія
(Україна)*

Говорячи про освіту в Україні, варто зазначити, що освітній процес зазнав модифікацій не лише через пандемію, а й у зв'язку з введенням воєнного стану. Тому дистанційне або гібридне навчання стало єдиною можливістю продовжити здобувати освіти. Під час навчання морської англійської мови студентів факультету суднової енергетики Херсонської державної морської академії викладачі створюють електронні курси і користуються штучним інтелектом для створення інтерактивних персоналізованих завдань та проведення тестів. Сьогодні стало ясным, що ШІ і вивчення мови бездоганно поєднуються в онлайн-навчанні, а традиційні методи навчання мають обмеження, які ускладнюють студентам досягнення успіху. Вивчення англійської мови за допомогою штучного інтелекту в поєднанні з використанням можливостей нейронної мережі стало новою еволюційною віхою освіти як для здобувачів освіти, так і для педагогів. Штучний інтелект використовують для покращення мовленнєвих результатів, а комп'ютеризовані мовленнєві програми на його основі зручні, персоналізовані та ефективні.

Подібно до того, як розвиток онлайн-освіти революціонізував процес вивчення мов, розвиток технології ШІ обіцяє новий поворотний момент. Вивчення мови за допомогою штучного інтелекту стає все більш поширеним, оскільки штучний інтелект надає різноманітні корисні функції: на його основі викладачі морської англійської мови розробляють завдання та вправи, що дає значні можливості здобувачам освіти опанувати мову. Незаперечною перевагою нових комп'ютерних методик є персоналізація процесу навчання іноземній мові, так як кожен має свій темп навчання і свої можливості сприйняття інформації, тому викладачі пристосовують різноманітні вправи з вивчення англійської мови до кожного, розуміючи, що якщо не врахувати особисті інтереси і вподобання здобувачів освіти, їх рівень підготовки і знання, таким чином можна значно сповільнити процес і знизити ефективність навчання [2]. Часто ШІ інтегровані в курси електронного навчання морській англійській мови, надаючи студентам віддалений доступ до вмісту та можуть відігравати активну роль у процесі. Багато студентів і викладачів зіткаються з проблемою повторювальних, однакових вправ для опрацювання мовленнєвих одиниць та граматичних структур. Виконуючи одні і ті самі завдання студенти втрачають темп навчання і поступово падає зацікавленість до мови. Для підтримки залученості здобувачів освіти необхідним є максимальна різноманітність інтерактивних занять. В цьому випадку гейміфікація – чудове доповнення до навчального процесу. На різних курсах освітньої компоненти «Морська англійська мова» здобувачам освіти запропоновані різні види ігор для опитування та для опрацювання граматичних конструкцій та вокабуляра за допомогою програма зі штучним інтелектом для вивчення англійської мови та покращення навичок студентів, а саме Kahoot, Grammarly, Quizlet, Wordwall.

Багато хто вважає, що для повного розуміння особливостей мови необхідно спілкуватися із носіями мови. Однак моделі штучного інтелекту досить вміло відтворюють реальну мову та надають студентам відчуття персоналізованої підтримки і допомоги у опануванні іноземної мови. Чат-бот для вивчення мови може відповідати на повідомлення особистісно актуальною інформацією. Багато людей вивчають мову і використовують чат-боти, щоб практикувати розмови без незручностей, які можуть виникнути під час розмови із живою людиною, виконують завдання отримані як домашня робота, пишуть есе та твори. Системи штучного інтелекту за використанням машинного навчання забезпечуються постійним вдосконаленням, тобто ШІ розвивається кожен день. Ключові алгоритми (наприклад, алгоритм обробки природної мови (Natural Language

Processing, NLP)), покладені в основу штучного інтелекту дають змогу розробляти оптимальні рішення для людей, які цікавляться англійської професійної мовою, допомагаючи зрозуміти іноземну мову роз'ясненням мовленнєвих конструкції та словосполучення (Collocation Extraction)[2].

При ретельним програмування викладачем елементу штучного інтелекту можливо знайти прогалини у знаннях студентів та опрацювати їх. Використання ШІ у процесі засвоєння іноземної мови підтвердило на практиці безумовну ефективність. Так наприклад, на заняттях з морської англійської мови викладачі академії використовують Grammarly, відомий сервіс для перевірки орфографії та граматику. Така програма штучного інтелекту дозволяє висловлювати думки граматично правильно та знаходити найкращі варіанти перефразування текстів, що стимулює студентів розвивати свої писемні навички. Готуючись до заняття, самостійно надаючи відповіді на питання або складаючи речення з теми, здобувачі освіти мають бути впевнені в тим, що інструмент перевіряє їх письмо в реальному часі і підкреслює будь-які помилки червоним кольором, надаючи пропозиції для виправлення помилки, а також додає нові слова до їхнього словника. Впроваджуючи комп'ютеризацію в процесі навчання, треба зауважити, що такі людські чинники, як етика, прозорість та креативність мають значення та вплив на оцінку робіт і попереднє програмування завдань виконаних за допомогою сервісу штучного інтелекту Grammarly. Варто зазначити, що безпечне та відповідальне використання Grammarly забезпечуються викладачами академії і такою функцією цього сервісу як Plagiarism. Безперечною перевагою є те, що Grammarly можна налаштувати на індивідуальне його використання: обрати стиль та тип письма, підібрати термінологію відповідну до контексту вашого тексту, порівняти ваш текст з творами інших авторів (в описані функції сервісу виконуються параметрами Expert, Domain та See More).

У процесі опанування морської англійської мови викладачі академії широко використовують штучний інтелект як засіб розмовний, це певно може замінити спілкування між педагогом та студентами. З метою створення цікавих онлайн завдань педагогами були застосовані ресурси чат-боту ESL.video lab для тренування комунікативних навичок та навичок активного слухання, поглиблення лексичних одиниць з різних мовленнєвих тем та автоматизації граматичних конструкцій. Одним із прикладів навчання з чатом ESL.video lab є завантаження відео із YouTube, обробка його та створення педагогом алгоритму для складання списку питань (quiz) відповідно тематиці відео з поданими варіантами відповідей. На сервісі можна створювати додаткові вправи до вибраного відео контенту, але лише одного зразку – багатоваріантні (multiple-choice) і чат-бот з продуманими та правильно сформульованими питаннями. Вивчаючи із студентами тему «Superstructure: Accommodation Spaces» з дисципліни «Морська англійська мова» викладачами використовувалися відео, що описувало жилі приміщення надстройки на судні, створені тестові завдання до нього (блок питань та вправи на вживання основних лексичних одиниць з теми), а також студенти могли поспілкуватися з ботом щодо жилих приміщень для команди на судні. Однією з ключових переваг занять із ШІ є їхня здатність надавати інтерактивні можливості для навчання, що дозволяє користувачам отримувати миттєву зворотну відповідь та реалістичне практикувати мовні навички у різноманітних ситуаціях. Реалізація такого підходу сприяє підвищенню мотивації та ефективності навчання.

Зазначимо, що штучний інтелект широко використовується в багатьох споживчих і бізнес-секторах, а промислові сектори, такі як морський транспорт, зараз демонструють значне зростання попиту на системи ШІ. Незважаючи на неймовірну потужність, ця нова технологія все ще перебуває на перших етапах впровадження в галузі. У морській сфері дозволяється комп'ютерам і цифровим застосуванням розпізнавати, розуміти та генерувати текст і мовленнєву компетенцію, поєднуючи комп'ютерну лінгвістику – засноване на правилах моделювання людської мови – разом зі статистичним

моделюванням, машинним і глибоким навчанням.

Для того, щоб говорити про штучний інтелект в освіті потрібно ствердити його значення серед методів, які сучасні викладачі використовують на своїх заняттях з морської англійської мови і, безперечно, про незамінність людського спілкування, де спілкування між педагогом, студентами в групі та відкритих парах ніяк не підмінити комп'ютерами та роботами у процесі навчання. Ці технічні оснащення можуть бути лише допоміжним засобом у процесі вивчення навчальної дисципліни, що робитиме навчальний матеріал більш доступним для сприйняття студентами. Важливо зазначити, що впровадження ШІ вимагає чіткості і послідовності в програмуванні алгоритму завдань та ретельно продуманої стратегії. Вважаємо, що коли вживання сервісів штучного інтелекту є надмірним і недоречним, когнітивні здібності студентів падають, навички працювати з реальними людьми зникає.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брутман А., Наумчук Т. Штучний інтелект на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у закладах вищої освіти. Сучасні дослідження з іноземної філології. Методика викладання іноземних мов (2023). № 1(23). 211–219, <http://philol-zbirnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/philol/article/view/291/475>
2. Зварич І. Штучний інтелект і вивчення іноземної мови. Молодь і ринок. 2024. № 2. С.12–16, <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.300082>
3. МОН і Grammarly запускають пілотний проєкт для підтримки використання англійської мови у ЗВО. (2024). <https://mon.gov.ua/news/mon-i-grammarly-zapuskaiut-pilotnyi-proiekt-dlia-pidtrymky-vykorystannia-anhliiskoi-movy-u-zvo>